

L'EXHIBICIÓ DE LLARGMETRATGES D'ANIMACIÓ A CATALUNYA

ANNA MEDRANO | JULIOL 2022

Introducció

El present estudi analitza la situació de l'exhibició de llargmetratges d'animació catalans entre els anys 2009 i 2019, just abans de l'esclat de la pandèmia. Així doncs, l'informe no permet extreure dades sobre els efectes de la Covid-19 en l'exhibició de l'animació. Sens dubte, la pandèmia va alterar significativament les dades de l'exhibició de cinema en general, a causa del tancament generalitzat de les sales durant mesos.

A l'Observatori de la Producció Audiovisual ja vam publicar fa uns mesos un [informe centrat en la producció de llargmetratges d'animació catalans](#). Amb aquest altre sobre l'exhibició, es pretén oferir una visió més àmplia de l'estat de l'animació cinematogràfica a Catalunya.

Malgrat que des del sector s'hagi subratllat, darrerament, la bona salut del gènere, l'estudi detallat de la producció de llargmetratges d'animació no va aportar resultats tan optimistes, sinó que va deixar palesa una producció erràtica i, en general, escassa. En el cas de l'exhibició, els resultats tampoc no són massa estimulants, ja que les pel·lícules d'animació catalanes ocupen un petit percentatge del total de films catalans exhibits durant la dècada de 2009 a 2019.

Fets destacats:

- Durant el període del 2009 al 2019 s'exhibeix una mitjana de dues o tres pel·lícules anuals d'animació catalanes.

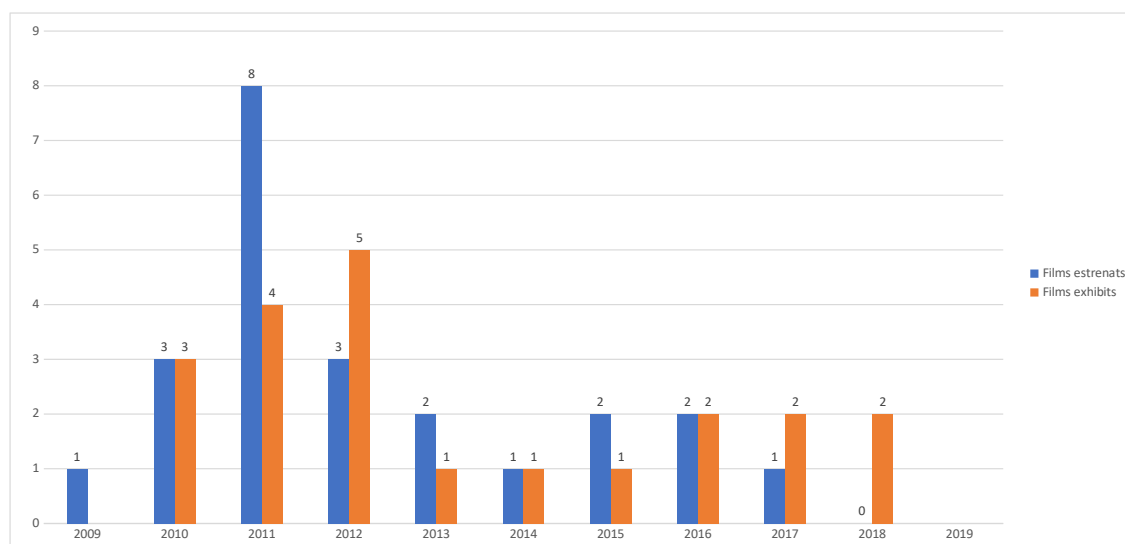
- L'any amb les millors dades d'exhibició dels llargmetratges d'animació catalans és el 2011, amb vuit pel·lícules estrenades i quatre exhibides. Tinguem en compte, en aquest punt, que el 2010 va ser el millor any de la dècada pel que fa a la producció.
- Fixant-nos en la nacionalitat de les productores principals dels llargmetratges, comprovem que són, majoritàriament, catalanes, seguides per les productores de la resta de l'Estat.
- El nombre d'espectadors que van veure llargs d'animació catalans entre els anys 2009 i 2019 no segueix una tendència clara, sinó que pateix alts i baixos continus. Els anys amb més bons resultats d'espectadors són el 2012 i el 2015. Hi té a veure l'èxit de dues produccions: *Las aventuras de Tadeo Jones* de l'any 2012 i *Atrapa la bandera* de 2015.
- L'evolució de la recaptació segueix la mateixa lògica que la del nombre d'espectadors. Trobem pujades i baixades constants al llarg d'aquests anys, on sobresurten les recaptacions de 2012 i 2015.
- El tipus de participació catalana en els deu llargmetratges d'animació més taquillers és molt diversa. Hi ha quatre pel·lícules amb una participació catalana majoritària, però unes altres tres compten tan sols amb una participació simbòlica.
- Pel que fa a la llengua, hem hagut de centrar-nos en la llengua original de producció i no en la llengua d'exhibició per la manca de dades en aquest sentit. El castellà és la llengua predominant en els llargmetratges d'animació catalans exhibits, ja que el trobem en deu títols. El nombre de films en català, en canvi, baixa fins a les set produccions.

Evolució del nombre de llargmetratges d'animació catalans exhibits i estrenats a Catalunya (2009-2019)

El nombre de llargmetratges exhibits i estrenats a Catalunya durant la dècada d'estudi és, en general, força escàs. Només l'any 2011 s'aconsegueix superar la xifra de les 10

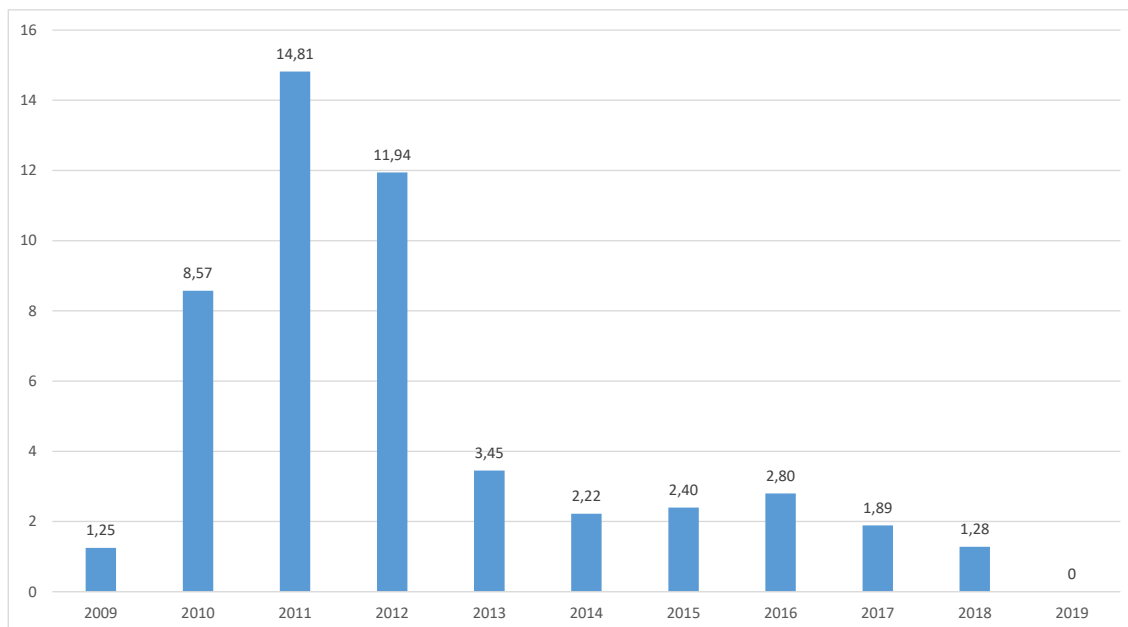
produccions a les sales de cinema, amb vuit títols estrenats i uns altres quatre exhibits. Com s'indica a l'[informe de producció](#), el 2010 va ser l'any més fructífer, amb un total de nou llargmetratges produïts. Les bones dades de la producció de 2010 es tradueixen, doncs, en bons números pel que fa a l'exhibició un any després.

QUADRE 1: Evolució del nombre de llargmetratges d'animació catalans exhibits i estrenats a Catalunya (2009-2019)

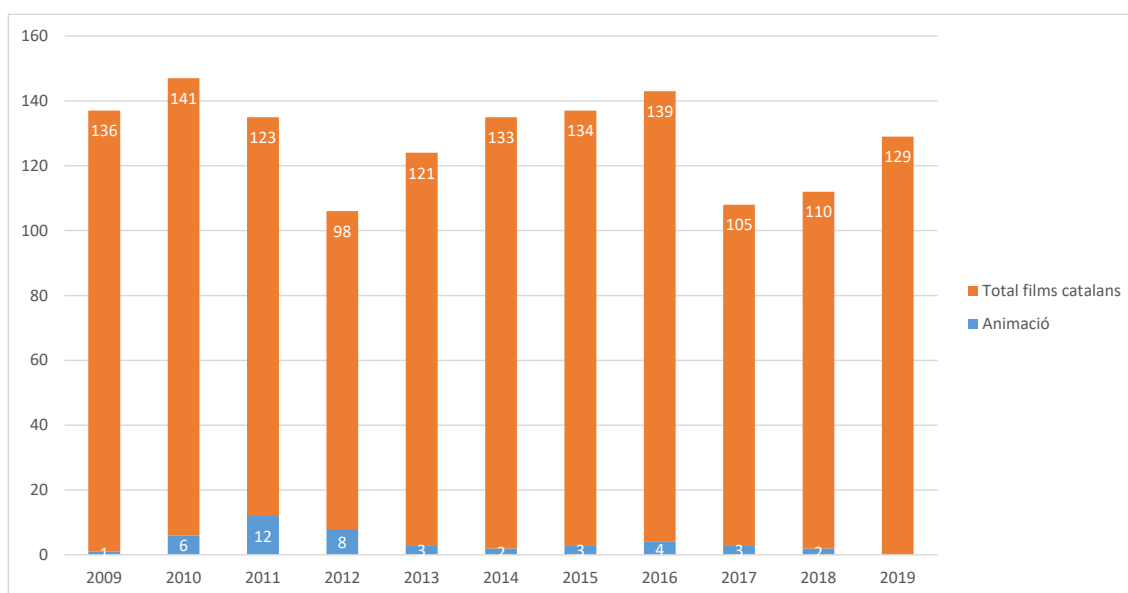

Si fem una comparativa entre els films d'animació catalans exhibits i la resta de gèneres, constatem que els primers representen un petit percentatge del total (quadre 2). El gràfic 3 ens mostra el nombre de llargmetratges catalans d'animació que s'han exhibit de 2009 a 2019 en comparació amb el total de produccions catalanes. Confirmem, doncs, que l'animació és un gènere molt minoritari respecte al total de les pel·lícules catalanes exhibides.

QUADRE 2: Percentatge de llargmetratges catalans d'animació exhibits i estrenats sobre el total de produccions catalanes exhibides

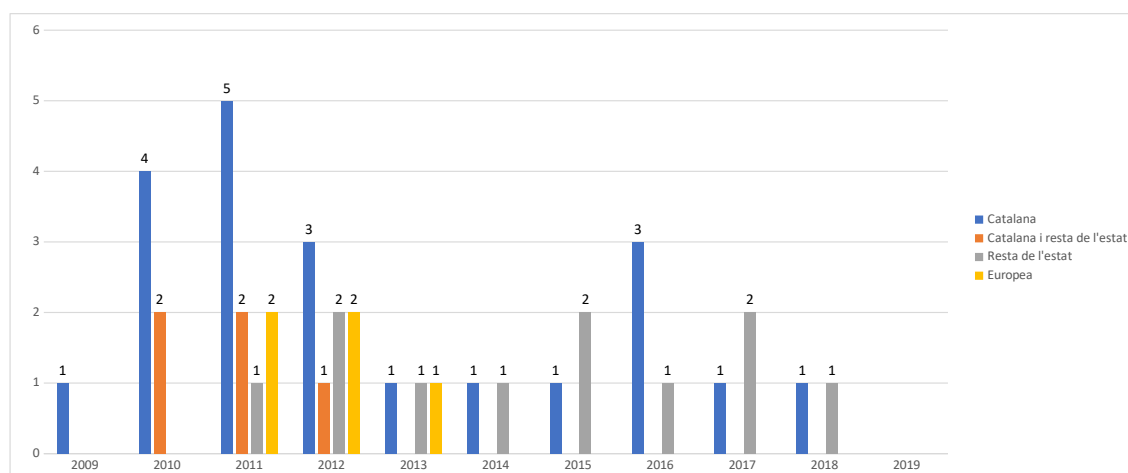

QUADRE 3: Els llargmetratges catalans d'animació exhibits en comparació amb el total de films catalans exhibits

En relació amb la nacionalitat de les productores principals, destaquen les empreses catalanes, que són clarament majoritàries, com ens mostra el quadre 4. En segona posició, trobem les productores de la resta de l'Estat. En canvi, les productores europees tenen un pes menys significatiu a les coproduccions amb Catalunya. Només els anys 2011 i 2013 són les productores principals en produccions amb presència d'empreses catalanes.

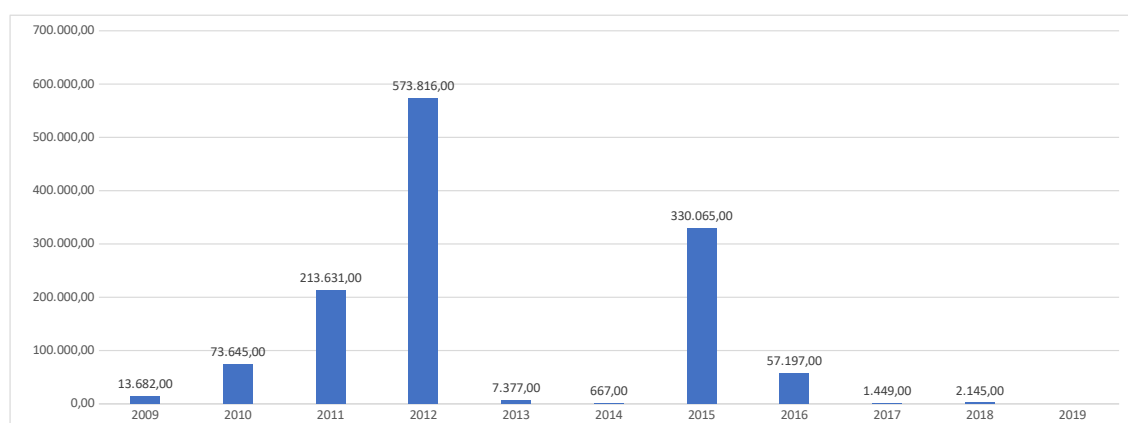
QUADRE 4: Evolució del nombre de llargmetratges d'animació catalans exhibits a Catalunya segons la nacionalitat de la productora principal (2009-2019)

El nombre d'espectadors de les produccions catalanes d'animació és molt irregular, ja que la xifra pateix creixements i descensos constants. A escala general, és possible afirmar que la mitjana d'espectadors és baixa. Només els anys 2012 i 2015 se supera els 300.000 espectadors. No és casual si tenim en compte que aquells anys van estrenar-se dues grans produccions d'animació: *Las aventuras de Tadeo Jones* el 2012 i *Atrapa la bandera* el 2015. El primer film va tenir una continuació amb *Tadeo Jones 2: el secreto del rey Midas*, que es va estrenar l'estiu de 2017 amb uns resultats d'espectadors i recaptació molt allunyats de la seva preqüela.

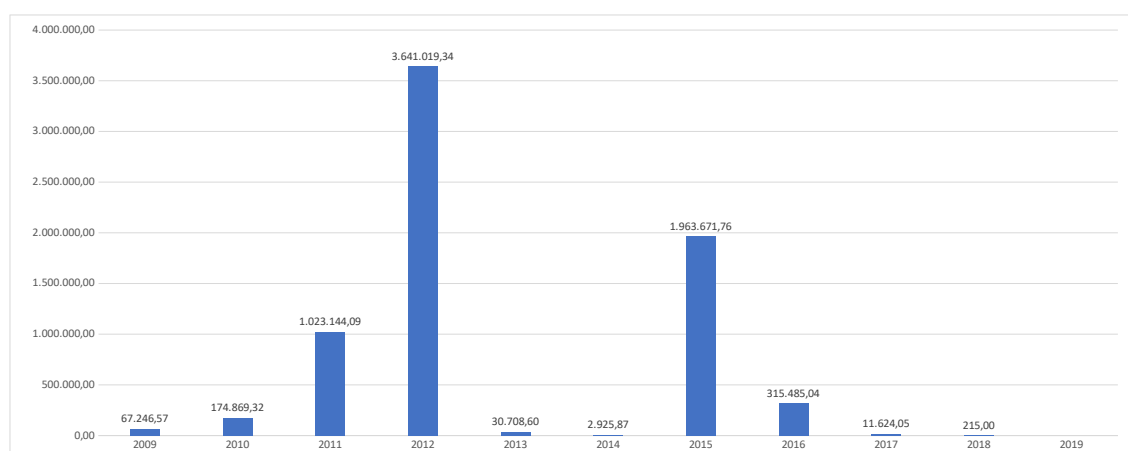
L'any 2011 també es caracteritza per una bona xifra d'espectadors, amb un total de 213.631. En aquest cas, però, no es deu a l'èxit d'un llargmetratge concret, sinó a la suma de diverses pel·lícules, ja que, com hem vist, el 2011 és l'any de la dècada amb més films d'animació estrenats i exhibits.

QUADRE 5: Evolució del nombre d'espectadors dels llargmetratges d'animació catalans a les sales de Catalunya (2009-2019)

Sobre la recaptació, les dades són molt similars a les del nombre d'espectadors. Els anys amb millors resultats són el 2012, amb 3.641.019,34 €, i el 2015, amb 1.963.671,76 €. El 2011 també supera el milió d'euros de recaptació, mentre que la resta d'anys es queda molt per sota. Així doncs, la irregularitat és també la nota dominant de la recaptació dels llargmetratges catalans d'animació.

Quadre 6: Evolució de la recaptació dels llargmetratges d'animació catalans a les sales de cinema de Catalunya (2009-2019)

Pel que fa als llargmetratges d'animació catalans més taquillers, les dues primeres posicions són ocupades, precisament, per *Las aventuras de Tadeo Jones*, de l'any 2012 i amb 477.828 espectadors, i *Atrapa la bandera*, del 2015 i amb un total de 331.085 espectadors. Cap de les altres produccions de la llista no aconsegueix arribar al milió d'euros de recaptació i només *Floquet de neu*, la tercera, supera els cent mil espectadors. Tinguem en compte, a més, que la darrera pel·lícula del llistat, *Jackboots on whitehall*, només va estar sis setmanes en pantalla i no va arribar als tretze mil espectadors. En definitiva, doncs, els resultats assolits pels films d'animació catalans durant la dècada de 2009 a 2019 a les sales de cinema són, en general, modestos.

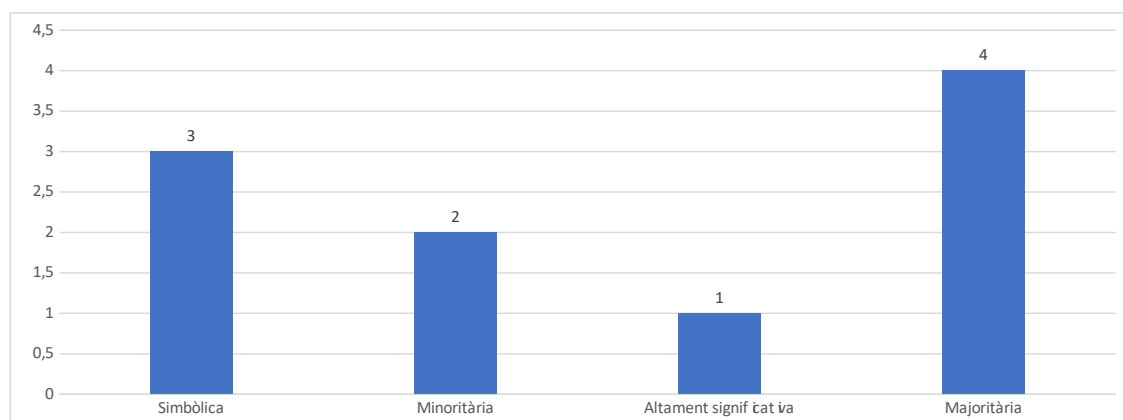
QUADRE 7: Detall de la recaptació dels 10 llargmetratges catalans d'animació més taquillers (2009-2019)

TÍTOL	DISTRIBUIDORA	DATA D'ESTRENA	SETMANES	SESSIONS	ESPECTADORS	RECAPTACIÓ
AVENTURAS DE TADEO JONES, LAS	PARAMOUNT SPAIN,S.L.	31/08/12	47	11.366	477.828	3.248.527,90
ATRAPA LA BANDERA	PARAMOUNT SPAIN,S.L.	28/08/15	32	9.709	331.085	1.967.061,56
FLOQUET DE NEU	CASTELAO PICTURES, S.L.	30/12/99	57	3.199	103.642	629.676
CHER AMI	INIFINIT ANIMACIONS, S.L.	19/06/09	33	1377	81.451	494.383
KIKA SUPERBRUJA Y EL LIBRO DE HECHIZOS	THE WALT DISNEY COMPANY IBERIA, SL	30/12/99	14	3.655	73.952	455.337
CHICO & RITA	THE WALT DISNEY COMPANY IBERIA, S.L.	23/02/11	27	2.686	62.098	413.403
OZZY	THE WALT DISNEY COMPANY IBERIA, S.L.	14/10/16	27	2.178	57.158	313.539
CADELLS I EL CODI DE MARCO POLO, ELS	ALFA FILMS,S.A	18/05/12	31	2.183	28.662	178.869
KIKA SUPERBRUJA. EL VIAJE A MANDOLAN	THE WALT DISNEY COMPANY IBERIA, SL	11/11/11	23	1.339	26.062	166.802
JACKBOOTS ON WHITEHALL	PEGASO PICTURES IAE	29/12/10	6	400	12.979	64.602

Posant el focus en el tipus de participació catalana en aquests llargmetratges¹, observem que a la meitat d'ells hi ha una participació majoritària o altament significativa, mentre que al 50% restant la participació és simbòlica o minoritària. El principal tipus de participació catalana és el majoritari, que implica més del 50%, ja que el trobem en quatre de les deu produccions d'animació més taquilleres.

No obstant això, les dues pel·lícules que encapçalen la llista van comptar amb una baixa participació catalana. Concretament, a *Las aventuras de Tadeo Jones* la participació va ser minoritària. Encara inferior va ser la del film *Atrapa la bandera*, amb menys d'un 15% de participació catalana.

QUADRE 8: Tipus de participació en la producció dels 10 llargmetratges catalans d'animació més taquillers a Catalunya (2009-2019)

La llengua del cinema d'animació català

En aquest apartat ens centrem en la llengua original de producció, però ens manquen les dades sobre les versions exhibides als cinemes. El castellà és la llengua majoritària dels films d'animació catalans exhibits a Catalunya durant la dècada de 2009 a 2019,

¹ Classificació dels films d'animació catalans en funció del grau de participació de les productores catalanes en el finançament de la pel·lícula. S'estableixen quatre categories: participació 'simbòlica' (entre l'1% i el 15%), participació 'minoritària' (entre el 16% i el 30%), 'altament significativa' (entre el 31% i el 50%) i 'majoritària' (més del 50%).

però seguida de prop pel català. De les 20 pel·lícules exhibides dels anys 2009 a 2019, 10 tenen com a llengua original el castellà. Pel que fa al català, va ser la llengua triada per 7 de les 20 produccions. D'altra banda, hi ha dues pel·lícules que combinen el català i el castellà. En últim lloc, *Jackboots on whitehall* té l'anglès com a llengua principal.

Quant a les deu pel·lícules més taquilleres, les dues grans produccions que encapçalen la llista són en castellà. La tercera, quarta i vuitena pel·lícules de la llista són en català. De les cinc restants, n'hi ha dues en castellà, dues que alternen ambdós idiomes i una en anglès. Tal com es detalla a l'[informe de producció del cinema català d'animació](#), pot semblar, a simple vista, que les distàncies entre el català i el castellà s'escurcen en el cinema d'animació que s'exhibeix al país en comparació amb la resta de gèneres. Tot i això, el castellà és també majoritari a l'animació. A més, no és possible establir una tendència clara en la llengua del conjunt de les produccions cinematogràfiques catalanes.

QUADRE 9: Llengua original dels llargmetratges catalans d'animació

